REGLUR

um stórgreiðslukerfi Seðlabanka Íslands.

1. gr.

Skilgreining hugtaka.

Greiðslukerfi: Formlegt fyrirkomulag þriggja eða fleiri þátttakenda sem byggist á sameiginlegum reglum og stöðluðu fyrirkomulagi við framkvæmd greiðslufyrirmæla milli þeirra, enda hafi a.m.k. einn þátttakendanna aðalskrifstofu sína hér á landi, og greiðslukerfið fullnægir þeim kröfum sem gerðar eru og það hefur verið viðurkennt og tilkynnt í samræmi við lög nr. 90/1999 um öryggi greiðslufyrirmæla í greiðslukerfum.

Heimild: Heimild þátttakanda til að mæta sveiflum innan dags í neikvæðri stöðu á stórgreiðslureikningi, að tilteknu hámarki, fram til þess tíma er reikningurinn er gerður upp og skuldastöðu eytt í lok hvers viðskiptadags.

Jöfnunarkerfi: Greiðslukerfi sem tekur við beiðnum frá þátttakendum um framkvæmd fyrirmæla um greiðslur frá einum þátttakanda til annars innan kerfisins. Greiðslukerfið jafnar greiðslur, þ.e. umbreytir mörgum kröfum eða skuldbindingum í eina (nettó)kröfu eða (nettó)skuldbindingu um greiðslu eða greiðsluskyldu þátttakenda.

Jöfnunarreikningur: Reikningur þátttakanda í jöfnunarkerfi sem hann notar við stýringu jöfnunarstöðu gagnvart öðrum þátttakanda.

Stórgreiðslukerfi: Greiðslukerfi Seðlabanka Íslands sem vinnur úr greiðslufyrirmælum þannig að greiðsla er því aðeins færð út af uppgjörsreikningi greiðanda og inn á uppgjörsreikning móttakanda að næg innstæða sé á reikningi greiðanda eða næg heimild sem samið hefur verið um og tryggð er með fullnægjandi hætti. Greiðsluuppgjör fer fram um leið og greiðsla er færð út af uppgjörsreikningi greiðanda og inn á uppgjörsreikning móttakanda greiðslu (rauntímabrúttóuppgjör).

Stórgreiðslureikningur: Viðskipta- og uppgjörsreikningur þátttakanda í stórgreiðslukerfi.

Uppgjörsreikningur: Stórgreiðslureikningur sem notaður er við uppgjör í greiðslukerfi eða verðbréfauppgjörskerfi.

Verðbréfauppgjörskerfi: Kerfi sem staðfestir viðskiptaskilmála vegna verðbréfaviðskipta, reiknar út og ákvarðar réttindi og skyldur vegna viðskiptanna, gerir upp viðskiptin og annast vörslu verðbréfa.

2. gr.

Þátttakendur.

Seðlabanki Íslands tekur ákvörðun um samþykkt nýrra þátttakenda að stórgreiðslukerfinu og útilokun á þátttöku aðila sem fyrir eru í kerfinu.

Þátttakendur í stórgreiðslukerfinu geta verið stofnanir, sbr. 2. tl. 2. gr. laga nr. 90/1999 um öryggi greiðslufyrirmæla í greiðslukerfum, enda uppfylli þær að öðru leyti þátttökuskilyrði skv. 3. gr. þessara reglna.

Um réttindi og skyldur annarra þátttakenda, þ.e. milligönguaðila, uppgjörsaðila og greiðslujöfnunarstöðva, fer eftir lögum nr. 90/1999 og 2. og 3. gr. þessara reglna eftir því sem við á.

Nú uppfyllir þátttakandi ekki lengur skilyrði skv. 2. og 3. gr. og getur Seðlabanki Íslands þá synjað honum, án fyrirvara eða tilkynningar, um frekari þátttöku í stórgreiðslukerfinu eða sett honum sérstök skilyrði fyrir frekari þátttöku. Sama á við ef þátttakandi brýtur reglur þessar.

3. gr.

Þátttökuskilyrði.

Auk skilyrða skv. 2. gr. skulu þátttakendur uppfylla eftirtalin skilyrði fyrir þátttöku í stórgreiðslukerfinu:

a. lúta opinberu eftirliti fjármálaeftirlitsyfirvalds á Evrópska efnahagssvæðinu,
b. uppfylla kröfur viðkomandi eftirlitsstofnunar, m.a. að því er varðar eiginfjárhlutfall og lausafjárhlutfall,
c. hafa yfir að ráða nauðsynlegum tæknibúnaði vegna þátttökunnar,
d. hafa yfir að ráða nauðsynlegri stjórnunarlegri getu og tækniþekkingu starfsmanna vegna þátttökunnar,
e. hafa yfir að ráða tryggu eftirlitskerfi með áhættu í tengslum við þátttöku í kerfinu,
f. hafa samið um og lagt fram fullnægjandi uppgjörstryggingar í Seðlabanka Íslands,
g. hafa greitt eða samið um greiðslu eðlilegs þátttökugjalds.

Ákvæði a.-, b.-, f.- og g.- liða 1. mgr. eiga ekki við um Seðlabanka Íslands.

4. gr.

Fjárhæð greiðslna (stórgreiðslumörk).

Greiðslufyrirmæli að fjárhæð 10 milljónir króna eða hærri fjárhæð falla undir stórgreiðslukerfið. Greiðslufyrirmæli undir 10 milljónum króna falla undir jöfnunarkerfi. Færslur vegna uppgjörs í jöfnunarkerfi og verðbréfauppgjörskerfi falla þó undir stórgreiðslukerfið án tillits til fjárhæðar.

Seðlabanki Íslands getur ákveðið að höfðu samráði við stjórn annarra greiðslukerfa að tilteknar greiðslur sem eru lægri en stórgreiðslumörk skv. 1. mgr. falli undir stórgreiðslukerfið.

Óheimilt er að skipta niður greiðslufyrirmælum í þeim tilgangi að koma í veg fyrir að þau falli undir stórgreiðslukerfið.

5. gr.

Viðurkenning á stórgreiðslukerfinu.

Um viðurkenningu á stórgreiðslukerfinu fer eftir lögum nr. 90/1999 um öryggi greiðslufyrirmæla í greiðslukerfum.

6. gr.

Starfrækslutími stórgreiðslukerfis.

Stórgreiðslukerfið skal starfrækt frá kl. 9.00 til kl. 17.00 á almennum bankadögum.

Eftirfarandi á við um notkun stórgreiðslukerfisins utan almenns starfrækslutíma þess:

a. Frá kl. 8.45 til kl. 9.00 á almennum bankadögum skal afgreiða greiðslufyrirmæli vegna uppgjörs verðbréfaviðskipta. Skal afgreiðsla þeirra hafa forgang gagnvart afgreiðslu annarra greiðslufyrirmæla. Takist ekki að ljúka afgreiðslu greiðslufyrirmæla vegna uppgjörs verðbréfaviðskipta fyrir kl. 9.00 getur Seðlabanki Íslands frestað afgreiðslu annarra greiðslufyrirmæla þar til gengið hefur verið frá uppgjöri fyrrnefndu greiðslufyrirmælanna.
b. Frá kl. 17.00 til kl. 17.30 á almennum bankadögum geta þátttakendur notað stórgreiðslukerfið til þess að ganga innbyrðis frá greiðsluuppgjöri og eyða skuldastöðu í stórgreiðslukerfinu. Á þessum tíma skal stórgreiðslukerfið vera lokað fyrir afgreiðslu greiðslufyrirmæla er varða viðskiptamenn þátttakenda.
c. Við sérstakar aðstæður getur Seðlabankinn opnað stórgreiðslukerfið utan almenns starfrækslutíma þess.

d. Seðlabankinn ákveður starfrækslutíma stórgreiðslukerfisins á gamlársdag og öðrum dögum þegar bankakerfið er starfrækt hluta úr degi.

Við sérstakar aðstæður getur Seðlabankinn lokað stórgreiðslukerfinu.

7. gr.

Greiðslufyrirmæli.

Greiðslufyrirmæli í stórgreiðslukerfinu teljast þau fyrirmæli þátttakanda, sem kerfið hefur móttekið og staðfest, að tilgreindum móttakanda séu afhentir fjármunir með því að leggja með reikningsfærslu tiltekna fjárhæð inn á reikning lánastofnunar, seðlabanka eða uppgjörsaðila, eða skuldbinda hann eða leysa hann undan skyldu til að inna af hendi greiðslu eins og það hugtak er skilgreint skv. almennum lögskýringum.

Stórgreiðslukerfið skal skrá og varðveita nafn, heimilisfang og reikning greiðanda.

8. gr.

Beiðni um framkvæmd greiðslufyrirmæla.

Beiðni um framkvæmd greiðslufyrirmæla berst stórgreiðslukerfinu í gegnum rafræna tengingu þátttakenda við kerfið.

9. gr.

Tímamark greiðslufyrirmæla.

Greiðslufyrirmæli teljast komin til stórgreiðslukerfisins þegar það hefur staðfest með sannanlegum hætti að endanlegt uppgjör hafi farið fram á viðkomandi greiðslufyrirmælum. Halda skal nákvæma tímaskrá yfir endanlegt uppgjör.

10. gr.

Réttaráhrif staðfestingar á móttöku greiðslufyrirmæla.

Eftir að móttaka greiðslufyrirmæla hefur verið staðfest skv. 9. gr. teljast fyrirmælin bindandi gagnvart þriðja manni og er afturköllun þeirra óheimil eftir það tímamark.

Um réttaráhrif gjaldþrotaskipta þátttakanda fer samkvæmt lögum um gjaldþrotaskipti, nú lögum nr. 21/1991, og lögum um öryggi greiðslufyrirmæla í greiðslukerfum, nú lögum nr. 90/1999.

11. gr.

Heimild.

Þátttakandi skal gera skriflegan samning við Seðlabanka Íslands um heimild í stórgreiðslukerfinu sem nægir þátttakandanum til að mæta sveiflum innan dags í neikvæðri stöðu á stórgreiðslureikningi sínum fram til þess tíma er reikningurinn er gerður upp og skuldastöðu eytt í lok hvers viðskiptadags. Seðlabankinn gerir tillögu um fjárhæð heimildarinnar með hliðsjón af sveiflum í stöðu viðkomandi þátttakanda síðastliðna 12 mánuði. Skal þess gætt að viðkomandi þátttakandi hafi ávallt svigrúm til að mæta óvæntum sveiflum í greiðslustöðu.

Skilyrði heimildar er að viðkomandi þátttakandi leggi fram tryggingu í samræmi við fjárhæð heimildarinnar, sbr. 14. gr.

Þátttakanda er óheimilt að fara út fyrir umsamda heimild.

12. gr.

Breyting á fjárhæð heimildar.

Seðlabanki Íslands endurmetur fjárhæð heimildar hvers þátttakanda í apríl og október ár hvert með hliðsjón af sveiflum í stöðu viðkomandi þátttakanda síðastliðna 12 mánuði. Seðlabankinn getur krafist tíðara endurmats heimildar.

Við endurmat heimildar skal þess gætt að viðkomandi þátttakandi hafi ávallt svigrúm til að mæta óvæntum sveiflum í greiðslustöðu. Hafi þátttakandi ítrekað fullnýtt heimild sína er honum skylt að hækka hana eða semja við Seðlabankann um greiðslu viðurlaga í formi dagvaxta af þeirri fjárhæð sem fer fram úr heimild innan dags.

Þátttakandi getur óskað eftir breytingu á heimild gegn því skilyrði að tryggingar skv. 14. gr. verði í samræmi við hina breyttu fjárhæð heimildarinnar.

13. gr.

Höfnun beiðni um framkvæmd greiðslufyrirmæla.

Berist stórgreiðslukerfinu beiðni um uppgjör greiðslufyrirmæla sem myndu, ef þau yrðu gerð upp, leiða til þess að viðkomandi þátttakandi færi út fyrir heimild sína, er greiðslukerfinu skylt að hafna slíkri beiðni og tilkynna það viðkomandi þátttakendum.

Seðlabanki Íslands getur veitt undanþágu frá þessu ákvæði.

14. gr.

Uppgjörstryggingar.

Þátttakandi skal leggja fram nægar tryggingar fyrir uppgjöri á greiðslustöðu í stórgreiðslukerfinu og skal gerður skriflegur samningur þar að lútandi við Seðlabanka Íslands.

Fjárhæð tryggingarinnar skal eigi vera lægri en fjárhæð heimildar viðkomandi þátttakanda, sbr. 11. gr.

Seðlabanki Íslands metur og samþykkir tryggingar. Uppgjörstryggingar skulu vera í formi verðbréfa sem hæf eru í endurhverfum viðskiptum Seðlabankans, sbr. reglur þar að lútandi, nú reglur nr. 385 frá 29. maí 2002 um viðskipti bindiskyldra lánastofnana við Seðlabanka Íslands. Uppgjörstryggingar geta jafnframt verið í formi reiðufjár á tryggingareikningi þátttakanda í Seðlabankanum. Seðlabankinn setur nánari skilyrði fyrir notkun reikningsins í samningi þar að lútandi.

15. gr.

Heimild til ráðstöfunar við uppgjörsvanefnd.

Við vanefnd þátttakanda á uppgjörsskuldbindingum í stórgreiðslukerfinu getur Seðlabanki Íslands innleyst veðsett verðbréf og/eða nýtt reiðufé á tryggingareikningi og ráðstafað, án fyrirvara eða tilkynningar, til að ljúka uppgjöri og eyða skuldastöðu í kerfinu.

Nái samningur um heimild og uppgjörstryggingu bæði til stórgreiðslukerfis og jöfnunarkerfis skulu tryggingahlutar fyrir hvort greiðslukerfi ekki vera aðgreindir á tryggingareikningi eða í því safni verðbréfa sem viðkomandi þátttakandi hefur veðsett til tryggingar uppgjöri. Við uppgjörsvanefnd getur Seðlabankinn gengið að tryggingum til að ljúka uppgjöri og eyða skuldstöðu án tillits til þess um hvorn tryggingahlutann er að ræða.

16. gr.

Kröfur um tæknilegan búnað.

Þátttakendur skulu hafa yfir að ráða þeim tæknilega búnaði sem Seðlabanki Íslands skilgreinir á hverjum tíma.

17. gr.

Eftirlitskerfi með áhættu.

Þátttakendur skulu á hverjum tíma hafa yfir að ráða tryggu eftirlitskerfi með áhættu í tengslum við notkun stórgreiðslukerfisins og annarra greiðslu- og verðbréfauppgjörskerfa sem þeir eru þátttakendur í.

18. gr.

Kynning á starfsemi stórgreiðslukerfisins.

Þátttakendur skulu sjá til þess að starfsmenn sínir hljóti nægilega fræðslu og þjálfun í notkun stórgreiðslukerfisins.

19. gr.

Vöktun greiðslustöðu.

Hverjum þátttakanda er skylt að fylgjast með greiðslustöðu sinni í stórgreiðslukerfinu í því skyni að koma tímanlega í veg fyrir höfnun beiðni um framkvæmd greiðslufyrirmæla.

Hver þátttakandi skal hafa yfir að ráða tæknibúnaði er auðveldi vöktun greiðslustöðu.

20. gr.

Viðbrögð vegna greiðslustöðu.

Þátttakanda ber að grípa til viðeigandi ráðstafana til þess að koma í veg fyrir að hámarki heimildar sé náð.

21. gr.

Viðbúnaðaráætlun þátttakanda.

Hver þátttakandi skal þróa viðbúnaðaráætlun þar sem gerð er grein fyrir eigin viðbrögðum við áföllum í starfsemi stórgreiðslukerfisins.

22. gr.

Viðbúnaðaráætlun Seðlabanka Íslands.

Seðlabanki Íslands skal þróa viðbúnaðaráætlun þar sem gerð er grein fyrir viðbrögðum við áföllum í starfsemi stórgreiðslukerfisins.

23. gr.

Gjaldskrá.

Seðlabanki Íslands getur sett þátttakendum gjaldskrá vegna rekstrar og starfsemi stórgreiðslukerfisins. Gjaldskráin skal vera aðgengileg.

24. gr.

Eftirlit.

Seðlabanki Íslands annast kerfislægt eftirlit (e. oversight) með starfsemi stórgreiðslukerfisins að því er varðar öryggi þess, skilvirkni og hagkvæmni. Fjármálaeftirlitið annast eftirlit (e. supervision) með framkvæmd einstakra þátttakenda á reglum þessum.

25. gr.

Upplýsingagjöf.

Þátttakendur skulu veita Seðlabanka Íslands og Fjármálaeftirlitinu allar umbeðnar upplýsingar varðandi framkvæmd þessara reglna og tilkynna þeim um öll mikilsverð tilvik sem kunna að raska eða hafa raskað starfsemi kerfisins.

Þátttakendur skulu upplýsa hvern þann, sem þess óskar og hefur lögmætra hagsmuna að gæta, um að þeir taki þátt í stórgreiðslukerfinu.

Seðlabankinn auglýsir í Lögbirtingablaðinu hverjir eru þátttakendur í stórgreiðslukerfinu. Auglýsa skal að nýju ef breytingar verða á þátttöku.

26. gr.
Verklagsreglur.

Seðlabanki Íslands getur sett verklagsreglur þar sem nánar er kveðið á um starfsemi kerfisins, þátttökuskilyrði, útilokun þátttöku, kröfur um tæknibúnað, framkvæmd greiðslufyrirmæla og viðbúnaðaráætlun.

27. gr.
Gildistaka.

Reglur þessar, sem settar eru skv. heimild í 38. gr., sbr. 4. gr., laga nr. 36/2001 um Seðlabanka Íslands, taka gildi 1. nóvember 2003. Á sama tíma falla úr gildi reglur um aðgang að uppgjörsreikningum í Seðlabanka Íslands nr. 951 frá 29. desember 2000.

Ákvæði til bráðabirgða.

Þrátt fyrir ákvæði 3. mgr. 14. gr. skal þátttakendum heimilt, fram til 1. janúar 2004, að nýta innstæðu á lokuðum bindireikningi sem uppgjörstryggingu í samræmi við 9. gr. reglna nr. 388 frá 29. maí 2002 um bindiskyldu, sbr. 2. gr. reglna nr. 180 frá 10. mars 2003 um breytingu á þeim reglum.

Reykjavík, 20. október 2003.

Seðlabanki Íslands,

Birgir Ísl. Gunnarsson	**Eiríkur Guðnason**	**Jón Sigurðsson**
formaður bankastjórnar.	bankastjóri.	bankastjóri.

Nr. 789 20. október 2003

REGLUR

um starfsemi jöfnunarkerfa.

1. gr.
Skilgreining hugtaka.

Greiðslukerfi: Formlegt fyrirkomulag þriggja eða fleiri þátttakenda sem byggist á sameiginlegum reglum og stöðluðu fyrirkomulagi við framkvæmd greiðslufyrirmæla milli þeirra, enda hafi a.m.k. einn þátttakendanna aðalskrifstofu sína hér á landi, og greiðslukerfið fullnægir þeim kröfum sem gerðar eru og það hefur verið viðurkennt og tilkynnt í samræmi við lög nr. 90/1999 um öryggi greiðslufyrirmæla í greiðslukerfum.

Hámarksjöfnunarstaða: Hámarksfjárhæð sem þátttakandi má skulda öðrum þátttakanda vegna greiðslujöfnunar innan dags í jöfnunarkerfi.

Jöfnunarkerfi: Greiðslukerfi sem tekur við beiðnum frá þátttakendum um framkvæmd fyrirmæla um greiðslur frá einum þátttakanda til annars innan kerfisins. Greiðslukerfið jafnar greiðslur, þ.e. umbreytir mörgum kröfum eða skuldbindingum í eina (nettó)kröfu eða (nettó)skuldbindingu um greiðslu eða greiðsluskyldu þátttakenda.

Jöfnunarreikningur: Reikningur þátttakanda í jöfnunarkerfi sem hann notar við stýringu jöfnunarstöðu gagnvart öðrum þátttakanda.

Stjórn jöfnunarkerfis: Tilgreindur hópur manna sem ber ábyrgð á starfrækslu jöfnunarkerfis með formlegum hætti, þ.m.t. að starfræksla jöfnunarkerfis sé í samræmi við reglur